ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោ ជាលក្ខណៈគ្រួសារ

រៀបចំដោយ:
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
សហការជាមួយ នាយកដ្ឋានផលិតកម្ម នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយ
បច្ចេកទេស និងនីតិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ
ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ឆ្នាំ២០១៩

សៀវភៅ

ស្តីពី

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោជាលក្ខណៈគ្រួសារ

រៀបចំដោយ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

សហការជាមួយ

នាយកដ្ឋានផលិតកម្ម នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស និងនីតិកម្ម

នៃអគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ

បោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ២០០០ ច្បាប់

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រក្សាសិទ្ធិដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

សមាសភាពចូលរួមចំណែកផលិតសៀវភៅ
ស្តីពីបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោជាលក្ខណៈគ្រួសារ

I. ទីប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់:

១. ឯកឧត្តម **តាន់ ផាន់ណារ៉ា** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយកនៃ អគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ

២. បណ្ឌិត **ម៉ៅ មិនា** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

II. អ្នករៀបរៀង:

លោក **ផាន ទូច** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

III. អ្នកស្រាវជ្រាវ:

ក្រុមការងារនាយកដ្ឋានផលិតកម្ម នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស និងនីតិកម្ម នៃ អគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ។

IV. ក្រុមការងារត្រួតពិនិត្យ និងកែសម្រួល:

១. លោក **ស៊ិន ប៉ោ** នាយកដ្ឋានផលិតកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ

២. លោក **ឃួន ម៉េងឡុង** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស និងនីតិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានសុខភាពសត្វ និងផលិតកម្មសត្វ

៣. លោក **ហុង ទ្រី** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

មាតិកា

ទំព័រ

I. **សេចក្តីផ្តើម** ១

១. ជម្រក ឬរោងគោ ២

២. ស្តុកចំណី និងទឹក ៣

៣. ការជ្រើសរើសពូជគោ ៣

៤. តម្រូវការសារធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់គោ ៨

II. **ដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗ** ១១

១. ពពួកស្មៅ ១១

២. ពពួកលេហ្គីម ១១

៣. ឈ្មោះប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗ ដែលបានដាំនៅកម្ពុជា. ១២

៤. ពពួកស្មៅ និងអត្ថប្រយោជន៍ ១៧

៥. ពពួកលេហ្គីម និងអត្ថប្រយោជន៍ ២០

៦. ប្រភេទដំណាំផ្សេងៗទៀត និងអត្ថប្រយោជន៍ ២១

III. **បច្ចេកទេសកែច្នៃចំណីសត្វ** ២២

១. ការធ្វើផ្អកស្មៅជាចំណីបំប៉នគោក្របី ២២

២. ការធ្វើចំបើងផ្អាប់ជាចំណីគោ ២៦

៣. ការកែច្នៃស្លឹកដំឡូងមី ២៩

៤. ការធ្វើចំណីផ្សំតាមផ្ទះកសិករ សម្រាប់ជាចំណីបំប៉នគោ ៣៣

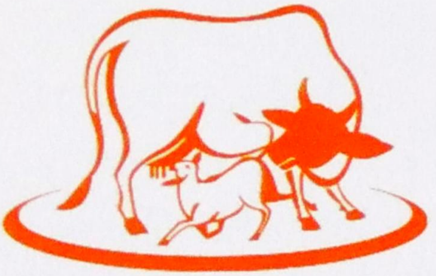

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោជាលក្ខណៈគ្រួសារ

I. សេចក្តីផ្តើម

វិស័យកសិកម្មមានការរីកចម្រើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំដូចនេះហើយផលិតកម្មសត្វដើរតួយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ម្ហូបអាហារដែលផ្តល់នូវប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ និងជាប្រភពថវិកាមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងការចូលរួមចំណែកលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាកសិករ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ការចិញ្ចឹមគោ ក្របី ក៏ជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ក្នុងប្រព័ន្ធកសិកម្មសមស្របនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ជាទូទៅកសិករចិញ្ចឹមសត្វ គោ ក្របី ជាលក្ខណៈគ្រួសារ ហើយត្រូវបានយកទៅប្រើប្រាស់ជាកម្លាំងអូសទាញ បើទោះជាមានគ្រឿងយន្តមកជំនួសក្តី។ ជាងនេះទៅទៀត គោ ក្របី ជាប្រភពចំណូលមួយដ៏សំខាន់ប្រចាំគ្រួសារ និងផ្តល់ជាម្ហូបអាហារចាំបាច់ទៀតផង។

បច្ចុប្បន្ននេះ ការចិញ្ចឹម គោ ក្របី របស់កសិករជួបប្រទះនូវបញ្ហាជាច្រើនដែលអាចរាំងស្ទះដល់ដំណើការផលិតកម្ម។ កត្តាជាច្រើនដែលជំរុញឱ្យការចិញ្ចឹមគោ-ក្របីអាចទទួលបានជោគជ័យ មានដូចជា៖ ការថែទាំ និងអនាម័យ ការជ្រើសរើសពូជ និងការបង្កាត់ពូជ ចំណីអាហារ និងវិធានការការពារជំងឺជាដើម ។

ការចិញ្ចឹមសត្វភាគច្រើនកំពុងជួបប្រទះលើបញ្ហាសុខភាព ដែលធ្វើឱ្យកសិករខាតបង់ពេលវេលា ការងារ ថវិកាទៀតផង។

ការកង្វះខាតចំណីអាហារគឺជាប្រពៃណីនៃការចិញ្ចឹមគោ-ក្របីរបស់កសិករទូទៅ។ បញ្ហាកំពុងជួបប្រទះ និងជាការលំបាកយ៉ាងខ្លាំង ភាគច្រើននៅរដូវប្រាំងដែលស្មៅធម្មជាតិក្រៀមស្វិត ដូចនេះគោក្របីទទួលបានតែចំណីដូចជា ចំបើង ឬគល់ជញ្ជ្រាំងប៉ុណ្ណោះ បណ្តាលឱ្យសត្វមានសភាពស្គមស្គាំងស្លេកស្លាំង បាក់កម្លាំង ការបន្តពូជថយចុះ ងាយទទួលរងនូវជំងឺ និងអាចងាប់ជាដើម ។

ការដាំដំណាំចំណីសត្វមានសារៈសំខាន់ដល់កសិករ ដើម្បីបង្កើនបរិមាណ និង

គុណភាពចំណី សម្រាប់គោ-ក្របីបានគ្រប់គ្រាន់នៅគ្រប់រដូវ ចំណេញពេលវេលាដល់កសិករក្នុងការស្វែងរកស្មៅ និងឃ្វាលសត្វគោក្របី។

ដំណាំចំណីសត្វអាចដាំបានលើដីគ្រប់ប្រភេទ និងជាពិសេសដីទុកទំនេរចោលក្បែរផ្ទះ។ ស្មៅលូតលាស់ពណ៌ខៀវមានផ្ទុកសារជាតិចិញ្ចឹមជាច្រើន ប៉ុន្តែនៅរដូវប្រាំងស្មៅមានសារជាតិប្រូតេអ៊ីន និងវីតាមីនតិចតួច។ គោក្របីគួរផ្តល់ចំណីបន្ថែមនៅក្នុងកំឡុងពេលនេះដើម្បីរក្សាទម្ងន់ កម្លាំងអូសទាញ ផលិតកម្មទឹកដោះ ការលូតលាស់ និងការបន្តពូជ ។

ដូចនេះនៅក្នុងសៀវភៅនេះនឹងបង្ហាញពីបច្ចេកទេស ព្រមទាំងបទពិសោធន៍ជូនដល់កសិករ ដើម្បីយកទៅអនុវត្តទទួលបានជោគជ័យ ។ សៀវភៅនេះដែរនឹងបង្ហាញពីការសាងសង់ទ្រុង ការជ្រើសរើសពូជមកចិញ្ចឹម ការផ្តល់ចំណី ជំងឺ និងបញ្ហាដែលតែងតែកើតឡើងនៅពេលចិញ្ចឹម។

១. ជម្រក ឬរោងគោ

ជម្រក ឬរោងគោមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការពារទប់ទល់ជាមួយកម្តៅព្រះអាទិត្យ ទឹកភ្លៀង និងកត្តាចង្រៃផ្សេងៗទៀត។ ទីតាំងទ្រុងត្រូវស្ថិតនៅលើដីទីទួលមិនលិចទឹក ឬទឹកហូរកាត់ហើយបាតទ្រុងត្រូវស្ងួតជានិច្ច។ ទ្រុងគួរស្ថិតនៅខាងក្រោមខ្យល់នៃផ្ទះ ដើម្បីកុំឱ្យជះក្លិនដល់ផ្ទះ។ មិនគួរចិញ្ចឹមគោក្រោមផ្ទះនោះទេ វាអាចមានផលមិនល្អ និងប៉ះពាល់ដល់សុខភាពអ្នកចិញ្ចឹម។

រោងគោដំបូលប្រក់ស្បូវ

រោងគោដំបូលប្រក់សង្កសី

ត្រូវបោសសម្អាត គើបលាមកចេញពីទ្រុងជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ម្យ៉ាងទៀតគួរតែមានកន្លែង សម្រាប់ដាក់លាមកសត្វទុកធ្វើជី ដោយធ្វើនៅឆ្ងាយពីទ្រុង។

២. ស្នូកចំណី និងទឹក

ក្នុងទ្រុងត្រូវដាក់ស្នូកចំណីនៅតាមបណ្ដោយទ្រុងដើម្បីគោងាយស្រួលស៊ី និងមិនខ្ជះខ្ជាយ ចំណីចោល ។

យើងអាចដាក់ទឹកក្នុងធុងប៉េត្រូសម្រាប់គោផឹក។ ត្រូវដាក់ធុងទឹកឱ្យបានច្រើន និងមានទឹកគ្រប់គ្រាន់តាមចំនួនគោ ។

ស្នូកចំណីធ្វើពីបន្ទះឫស្សី

ធុងទឹក (ប៉េត្រូ) និងស្នូកចំណីធ្វើពីក្ដារបន្ទះ

៣. ការជ្រើសរើសពូជគោ

ពូជគោមានតួនាទីសំខាន់សម្រាប់ផលិតកម្មគោ។ កាលណាជ្រើសរើសពូជចិញ្ចឹមបានត្រឹមត្រូវ នោះនឹងទទួលបានទិន្នផលល្អដែរ។

៣.១ ការជ្រើសរើសបាគោ

- រូបរាងស្អាត មាឌធំ មានជើងរឹងមាំ និង មានក្រចកល្អ
- ពងស្វាសធំ និងមានទំហំប្រហាក់ប្រហែលគ្នា
- មានសុខភាពល្អ និងមិនធ្លាប់កើតជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ និងជាពិសេសជំងឺផ្លូវបន្តពូជ

គោបាពូជក្នុងស្រុក

គោបាពូជនាំចូល

៣.២ ការជ្រើសរើសគោមេ

- មានរូបរាងស្អាត និងក្បាលរាងវែងបន្តិច
- មានកន្ទោមដោះធំល្អ និងចុងដោះស្មើគ្នាទាំងបួន
- មានសុខភាពល្អ និងមិនធ្លាប់កើតជំងឺឆ្លងផ្សេងៗ និងជាពិសេសជំងឺផ្លូវបន្តពូជ (រលូតកូន)

គោមេពូជក្នុងស្រុក

គោមេពូជនាំចូល

៣.៣ ការបង្កាត់ពូជ

កសិករគួរមានការប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការបង្កាត់ពូជគោ ព្រោះវាអាចខាតបង់ពេលវេលា និងថវិកា បើមេគោមិនផើម។ កសិករត្រូវតាមដានត្រួតពិនិត្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ

នូវស្ថានភាព និងពេលវេលាមេគោរកឈ្មោល និងការថែរក្សាមេក្រោយពេលបង្កាត់។

ក. មូលហេតុដែលមេគោមិនរកឈ្មោល ឬដាក់ឈ្មោលមិនជាប់ :

- ផ្តល់ចំណីមិនគ្រប់គ្រាន់ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព
- មេមានជំងឺលើប្រដាប់បន្តពូជ (ធ្លាប់រលូតកូន) ឬបង្កាត់ជាមួយបាដែលទើបបានបង្កាត់ជាមួយមេមានជំងឺរលូតកូន
- មានជំងឺ ពិសេសជំងឺដែលធ្វើឱ្យមេគោគ្រុនក្តៅខ្លាំង (ជំងឺឆ្លងកាចសាហាវ)
- ប្រដាប់បន្តពូជគោមិនមានលក្ខណៈធម្មតា
- មានជំងឺបរាសិត (ព្រូន និងចៃ) ធ្ងន់ធ្ងរ

ខ. តើធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីឱ្យការដាក់ឈ្មោលមានប្រសិទ្ធិភាព ?

ជាធម្មតាមេគោរកឈ្មោលមានរយៈពេល ១ ទៅ២ថ្ងៃ ។ មេគោរកឈ្មោលឡើងវិញរៀងរាល់ ២១ថ្ងៃម្តង។ មេគោត្រូវបង្កាត់នៅពេលរកឈ្មោលបាន ១៨ម៉ោង។ ពេលវេលាល្អ សម្រាប់បង្កាត់គឺនៅពេលមេយត្រជាក់(ពេលព្រឹក ឬល្ងាច) និងដាក់ឈ្មោលចំនួន២ដង ក្នុងពេលរកឈ្មោល១លើកៗ គឺថាបើដាក់ឈ្មោលលើកទី១នៅពេលព្រឹក នាំឱ្យយើងដាក់ឈ្មោលលើកទី២ នៅពេលល្ងាច ។

ក្រោយពីបង្កាត់បានរយៈពេល ២១ថ្ងៃ បើមេគោមិនរកឈ្មោល នោះមានន័យថាមេគោផើមហើយ ។ មេគោផើមមានរយៈពេល ៩ខែ និង ១០ថ្ងៃ ។

គ. វិធីសាស្រ្តនៃការបង្កាត់ពូជគោ

បច្ចុប្បន្ននេះ ការបង្កាត់ពូជគោមានពីររបៀបសំខាន់ៗគឺ ការបង្កាត់លក្ខណៈធម្មជាតិ និង ការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត។

ការបង្កាត់លក្ខណៈធម្មជាតិ

ជាធម្មតា កសិករបង្កាត់ពូជគោតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ ដោយឱ្យគោបាឡើងពាក់មេដោយផ្ទាល់ ។

គុណវិបត្តិនៃការបង្កាត់គោតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ៖

- លទ្ធផលនៃការផើមខ្សោយ ដោយសារគោបាបង្កាត់មេច្រើនពេកក្នុងថ្ងៃជាមួយគ្នា
- ងាយជំងឺមេរោគពីបាដោយសារបាបានចម្លងជំងឺពីមេដែលបានបង្កាត់មុន ពិសេសជម្ងឺផ្លូវបន្តពូជ(ជំងឺរលាកស្បូន រលូតកូន និងងាប់កូនក្នុងពោះ)
- គោបាមិនបានត្រួតពិនិត្យពីគុណភាពទឹកកាមអាចបណ្តាលឱ្យការបង្កកំណើតខ្សោយ
- ត្រូវដឹកមេគោទៅជួបបា ដែលធ្វើឱ្យមេគោហត់ និងចុះខ្សោយ ជាពិសេសពេលមេគោត្រឡប់មកផ្ទះវិញមានចម្ងាយឆ្ងាយអាចបណ្តាលឱ្យហៀរទឹកកាមចេញវិញ
- អាចមានគ្រោះថ្នាក់ដល់មេគោពេលបង្កាត់។

ការបង្កាត់តាមបែបធម្មជាតិ

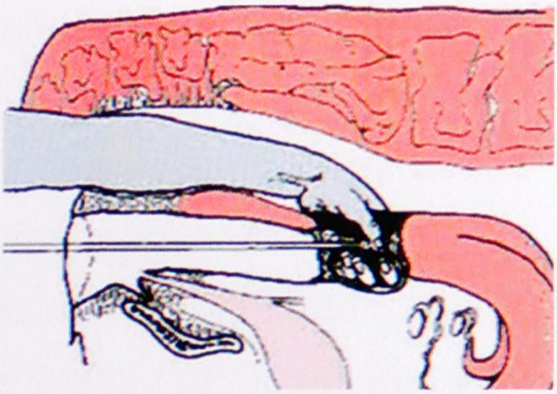

ការបង្កាត់តាមបែបសិប្បនិមិត្ត

ការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត

តើអ្វីទៅជាការបង្កាត់សិប្បនិមិត្តលើគោ ?

ការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត គឺជាបច្ចេកទេសនៃការយកទឹកកាមពីបា ហើយរក្សាទុកឱ្យនៅរស់រួចយកទៅបញ្ចូលក្នុងស្បូនរបស់មេគោនៅពេលវារកឈ្មោល ។ វាជាវិធីបង្កាត់សម្រាប់ជំនួសការបង្កាត់ដោយធម្មជាតិ (បង្កាត់ផ្ទាល់ពីបា)។

ហេតុអ្វីត្រូវបង្កាត់តាមរបៀបសិប្បនិមិត្ត ?

ការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត ជួយជំរុញការបង្កើនផលិតកម្មសត្វ ដោយប្រើប្រាស់

ទឹកកាមរបស់បាល្អៗជាពិសេសនៅតំបន់ដែលមានមេគោច្រើន។ ការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត មានសារៈសំខាន់ជួយកាត់បន្ថយបញ្ហានានាដូចជាការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺ ។

គុណសម្បត្តិការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត

- បង្កាត់ដល់កន្លែងចិញ្ចឹមមេ ដោយមិនចាំបាច់ដឹកមេគោទៅជួបបា
- អត្រាផើមមានកំរិតខ្ពស់
- អាចបង្កាត់ជាមួយមេខ្លាចបា ឬមិនចង់ឱ្យបាពាក់
- ការពារការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺ ជាពិសេសជំងឺផ្លូវបន្តពូជ (រលូតកូន ងាប់កូនក្នុងពោះ)
- មិនមានគ្រោះថ្នាក់ដល់មេក្នុងពេលបង្កាត់ (របួសបាក់ជើង...)
- អ្នកចិញ្ចឹមអាចទទួលបានពូជគោល្អ និងធំៗ
- អ្នកចិញ្ចឹមមិនចាំបាច់ចំណាយពេលវេលា និងទុនសម្រាប់ចិញ្ចឹមបា

គុណវិបត្តិការបង្កាត់សិប្បនិមិត្ត

- ទាមទារអ្នកមានជំនាញទើបអាចបង្កាត់មេបាន
- ទឹកកាមឈ្មោលនាំចូលមកពីបរទេស (មិនមានផលិតក្នុងប្រទេស)
- អាចបង្កាត់បានជាមួយមេមានមាឌធំល្មម ព្រោះបាមានមាឌធំ
- មេ និងកូនត្រូវផ្តល់ចំណីគ្រប់គ្រាន់ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព

ឃ. ការប្រុងប្រយ័ត្ន និងការថែរក្សាមេគោ ក្រោយពេលបង្កាត់រួច

- មេគោក្រោយពេលដាក់ឈ្មោលភ្លាម មិនត្រូវឱ្យដេកត្រាំទឹកនោះទេ។ មេគោអាចលាងទឹកបាន តែមិនត្រូវឱ្យទឹកប៉ះ ឬហូរកាត់ប្រដាប់បន្តពូជ ព្រោះស្បូនមេគោមិនទាន់បិទជិត ដែលជាហេតុអាចបណ្តាលឱ្យមេរោគចូលក្នុងស្បូន ហើយសម្លាប់កូនក្នុងពោះដែលទើបចាប់កំណើត ។
- ផ្តល់ចំណីគ្រប់គ្រាន់ទាំងបរិមាណ និងគុណភាពដើម្បីឱ្យមេ និងកូនលូតលាស់បានល្អ ។

- មិនត្រូវវាយដំ ឬប្រើមេគោជាកំលាំងអូសទាញដូចជា អូសរទេះ ភ្ជួររាស់ជាដើម ។

៤. តម្រូវការសារធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់គោ

ចំណីមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ដំណើរការទ្រទ្រង់នៃសារពាង្គកាយសត្វដូចជា ការទ្រទ្រង់ជីវិត ការលូតលាស់ ការបន្តពូជ ការផលិតទឹកដោះ ។ល។ ដូច្នេះដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់សត្វ ត្រូវផ្តល់ចំណីជាច្រើនប្រភេទ និងគ្រប់គ្រាន់ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព ។

សេចក្តីត្រូវការចំណីអាចប្រែប្រួលតាមដំណាក់កាលលូតលាស់ ការបន្តពូជ ការអូសទាញ ការផលិតទឹកដោះ។ល។

សារធាតុទាំងឡាយនៅក្នុងចំណី ត្រូវបានបែងចែកទៅគ្រប់ទីកន្លែងនៃសារពាង្គកាយសត្វ តាមរយៈចរន្តឈាម ។ ដូច្នេះបើផ្តល់ចំណីត្រឹមត្រូវអាចធ្វើឱ្យសត្វ៖

- លូតលាស់លឿនជាប្រក្រតីតាំងពីតូចដល់ធំ
- បន្តពូជបានល្អ (បង្កកំណើតល្អ) និងសំបូរទឹកដោះ
- មានកាយសម្បទារឹងមាំ កំលាំងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អូសទាញ និងទប់ទល់ជំងឺ
- ផលិតផលសាច់មានគុណភាព ផ្ទុយទៅវិញការផ្តល់ចំណីមិនបានត្រឹមត្រូវនឹងនាំឱ្យសត្វជួបបញ្ហាជាច្រើនដូចជា ៖
- មានការលូតលាស់យឺត
- ការបង្កកំណើតមិនបានល្អ ជួនកាលធ្វើឱ្យសត្វមិនរកញី ឈ្មោល ឬគ្មានកូនមួយជីវិត
- បាត់បង់ប្រព័ន្ធការពារខ្លួន សត្វងាយនឹងទទួលជំងឺផ្សេងៗ និងអាចងាប់
- បាត់បង់លទ្ធភាពអូសទាញ
- កូនក្នុងពោះមានការរលូតលាស់មិនធម្មតា
- សាច់គ្មានរសជាតិ

- ខាតបង់ថវិកា

៤.១. ចំណីផ្តល់ថាមពល

ចំណីផ្តល់ថាមពលមានប្រភពចេញពី គ្រាប់ធញ្ញជាតិ ស្មៅ រុក្ខជាតិ ស្ករ ទឹកត្នោត ។ល។ ដែលជាសមាសធាតុចាំបាច់ក្នុងចំណីសត្វ ហើយវាជាកត្តាមួយសំខាន់បំផុតក្នុងរបបអាហារ ដែលមានតួនាទីធ្វើឱ្យសត្វមានកម្លាំងខ្លាំងក្លា បង្កើនកំដៅក្នុងខ្លួនសត្វ ប្រឆាំងនឹងជំងឺផ្សេងៗ សម្រាប់ការធំធាត់ ការបន្តពូជ និងការផលិតទឹកដោះ ។

ចំណីអាហារខ្វះថាមពល បណ្តាលឱ្យសត្វពុំចង់ស៊ីចំណី ធ្វើឱ្យវាទទួលនូវប្រូតេអ៊ីន និងសារធាតុរ៉ែមិនបានគ្រប់គ្រាន់ផងដែរ ។

ការធ្វើឱ្យខ្វះជាតិរ៉ែ គឺជាហេតុបង្អាក់ការលូតលាស់ របស់អតិសុខុមប្រាណ ដែលធ្វើឱ្យការរំលាយស្មៅ និងចំបើងក្នុងពោះវៀនធំមិនបានល្អ ។

គោស្គមស្គាំងដោយសារប្រព័ន្ធរំលាយអាហារមិនប្រក្រតី

៤.២. ចំណីផ្តល់ប្រូតេអ៊ីន

ប្រូតេអ៊ីន (ជាតិសាច់) ជាសារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងចំណី មាននៅក្នុងត្រី ស្លឹកដំឡូងឈើ/មី សណ្តែកសៀងសណ្តែកបាយ ប្រភេទស្មៅនាំចូល ។ល។ មានតួនាទីធ្វើឱ្យសត្វមានការលូតលាស់ ធំធាត់។

៤.៣. ចំណីផ្តល់ជីវជាតិ (វីតាមីន)

មានតួនាទីចាំបាច់សម្រាប់ដំណើរការគ្រប់គ្រងសរីរាង្គនៃសារពាង្គកាយសត្វ។ ពពួកវីតាមីន មានប្រភពមកពីផ្លែឈើ បន្លែស្រស់ ស្មៅស្រស់ ខ្លាញ់ត្រី ពន្លកគ្រាប់

គោទម្ងន់ ២៥០គីឡូក្រាម ត្រូវការទឹកប្រហែល ៣៥លីត្រក្នុងមួយថ្ងៃ ។ បើសិនជាផ្តល់ទឹក ពុំបានគ្រប់គ្រាន់ទេ ធ្វើឱ្យការស៊ីចំណីរបស់សត្វត្រូវថយចុះ។

II. ដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗ៖

គេចែកដំណាំចំណីសត្វជា២ក្រុមសំខាន់ៗគឺពពួកស្មៅ និងពពួកលេហ្គីម

១. ពពួកស្មៅ:

ប្រភេទពូជស្មៅសំខាន់ៗ ដែលមានគុណភាពខ្ពស់:

- ម៉ូឡាតូ
- តេរ៉េណូស
- ហ្គីនេ
- ស៊ីម៉ុង
- ម៉ារ៉ាន់ឌូ
- ស្មៅជំរី ។ល។

២. ពពួកលេហ្គីម:

- សណ្តែកបាយ
- សណ្តែកសៀង
- សណ្តែកដី
- ពពួកស្ទោរ
- ពពួកស្តាយឡូ ។ល។

ជាទូទៅដំណាំចំណីសត្វដែលមានស្រាប់នៅក្នុងស្រុក និងដំណាំចំណីសត្វដែលនាំចូលពីបរទេសមកដាំ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង នាពេលបច្ចុប្បន្ន ត្រូវចែកជាលំដាប់ថ្នាក់ដូចខាងក្រោម ៖

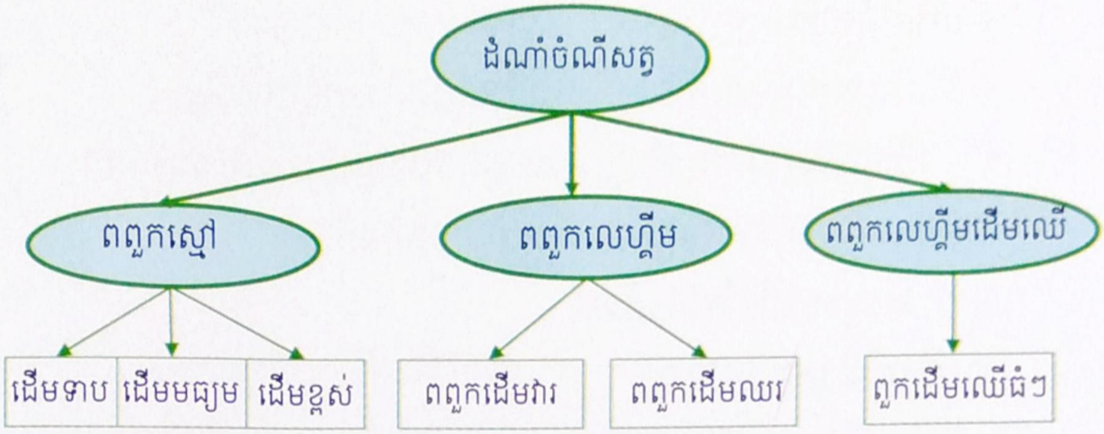

៣. ឈ្មោះប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗ ដែលបានដាំនៅកម្ពុជា៖

ពពួកស្មៅ	ពពួកលេហ្គីម	ពពួកលេហ្គីម
មុលទ្បាតូ (Mulato)	កន្ធំថេត (Leucaena)	ស្តាយឡូ ១៨៤ (Stylo-184)
ម៉ារ៉ាន់ឌូ (Marandu)	គ្លីរីស៊ីដ្យា (Gliricidia)	ស្តាយឡូអាមាតា (Stylo Hamata)
ហ្គាមបា (Gamba)	ទ្រីចាន់ធារ៉ា (Trychantra)	ដិសមិនធ័ស (Desmenthus)
ប៉ាស្ពាលូម (Paspalum)	កាលៀនត្រា (Callindra)	កាលូបប៉ូ (Calopo)
ស្មៅហ្គីនេ (Ginea grass)	អង្គាដី (Sesbania)	អារាក់ឈីពីនទាល់ (Arachis pintoi)

៣.១. ការជ្រើសរើសទីតាំងសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

- យកដីទួលមិនលិចទឹករយៈពេលយូរ និងមិន ជាំទឹក

- មានពន្លឺថ្ងៃគ្រប់គ្រាន់
- ដីដែលងាយស្រួលការពារពីការស៊ីបំផ្លាញពីសត្វនានា
- ដីដាំដំណាំអាយុកាលវែង និងដាំស្មៅដោយស្ម័គ្រចិត្តរយៈពេលយូរ
- មានប្រភពទឹកស្រោចស្រពជាពិសេសនៅរដូវប្រាំង។

៣.២. សកម្មភាពដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការរៀបចំដី ឬថ្នាលដាំស្មៅ

- ភ្ជួររាស់ដី ២ ទៅ ៣សារ ដើម្បីបំបែកដី និងសម្លាប់ស្មៅចង្រៃ
- ដាក់ជីលាមកសត្វ ឬដាក់ជីកំប៉ុស្តជ្រោយកប់ក្នុងដី ចំនួនប្រហែល ១ ទៅ ២រទេះក្នុងផ្ទៃដី ១០០ម²។
- ធ្វើរបងព័ទ្ធជុំវិញចម្ការដំណាំចំណីសត្វមុនពេលដាំដុះដើម្បីការពារពីការស៊ីបំផ្លាញ។

ការរៀបចំដីសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

វិធីសាស្ត្រដាំដំណាំចំណីសត្វ

វិធីសាស្ត្រនៃការដាំដំណាំចំណីសត្វ មានលក្ខណៈផ្សេងៗគ្នា ទៅតាមប្រភេទពូជស្មៅ។ វិធីដាំដុះសំខាន់ៗមានដូចជា៖

- ដាំដោយគ្រាប់
- ដាំដោយដើមមានឫស (សន្ទូង) និងខ្នែង
- ដាំដោយកំណាត់ដើម

ពេលវេលាដាំដុះ

ជាទូទៅ ទឹកមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការរស់នៅ និងលូតលាស់ដំណាំចំណីសត្វ។ កសិករគួរដាំដុះនៅកំឡុងពេលចាប់ផ្ដើមធ្លាក់ភ្លៀងលើកដំបូង។

តើត្រូវដាំដុះយ៉ាងដូចម្ដេច ?

ក. ការដាំដោយគ្រាប់

ដីសម្រាប់ដាំដោយគ្រាប់ត្រូវភ្ជួរ និងរាស់សំអាតស្មៅឱ្យបានស្អាត ។ ត្រូវឆូតរងជាជួរ ចន្លោះពីមួយទៅមួយចម្ងាយពី ០,៨ម ទៅ ១ម និងជម្រៅចង្អូរពី ២ សមទៅ ៣ស.ម ។ រោយគ្រាប់ដំណាំចំណីសត្វជាជួរតាមរងនីមួយៗ ។

ការដាំដោយគ្រាប់ អាចរោយដោយដៃក៏បាន ឬដោយប្រើកំប៉ុងចោះរន្ធដែលមានដាក់គ្រាប់ខាងក្នុង រួចគោះទម្លាក់តាមចង្អូរជួរ ។

ការដាំស្មៅដោយគ្រាប់រោយដៃ និងម៉ាស៊ីន

ខ. ការដាំដោយដើមមានឫស ឬស្ទូង

ស្មៅមួយចំនួនអាចដាំបានដោយសារឫស (ស្ទូង) ត្រូវស្ទូងពូជដំណាំចំណីសត្វជាជួរ ដែលគម្លាតពីជួរមួយទៅជួរមួយចម្ងាយ ៤តឹក និងមានចន្លោះគុម្ព ២តឹក។ បើសិនដីគោក ត្រូវសម្រួចឈើបុកជារន្ធសម្រាប់ស្ទូង ។

កន្លែងស្ទូងមិនត្រូវឱ្យមានទឹកដក់ខ្លាំង និងយូរពេកទេ ព្រោះវាអាចបណ្ដាលឱ្យរលួយស្មៅ ជាពិសេសស្មៅទើបស្ទូងរួច ។ បើមានទឹកដក់ត្រូវធ្វើចង្អូរសម្រាប់នាំទឹក

ចេញ ។

ការដាំស្មៅដោយស្ទូងដើម (សំណាប)

ការធ្វើចង្អូរសម្រាប់បង្ហូរទឹកចេញ

គ. ការដាំដោយកំណាត់ដើម

ពូជស្មៅដែលអាចដាំដោយកំណាត់ដើមមានដូចជាពូជស្មៅដំរី និងស្ដេចស្មៅ (ឃើងក្រាស)ដោយកាត់ដើមជាកំណាត់ៗ ដែលមានថ្នាំងមានភ្នែកល្អ ៣ថ្នាំង។ កំណាត់ដើមអាចកប់ត្រង់បញ្ឈរឡើងលើ ឬផ្ដេកបញ្ឆិតពាក់កណ្ដាលដើម ឬ១ថ្នាំង។

ចំណុចថ្នាំងរបស់ស្មៅ

ការកាត់កំណាត់ពូជ

ចំពោះការដាំកំណាត់ដើមគឺកាត់ដើមជាកង់ខ្លីៗ ដោយរក្សាទុក ៣ថ្នាំង (ភ្នែក) សម្រាប់ឱ្យវាលូតលាស់។

របៀបដាំ

យើងអាចដាក់ដាំកំណាត់ដើមដោយបញ្ឈរត្រង់ឬបញ្ឆិត។

ការប្រមូលផល:

- ប្រមូលផលជាលើកដំបូងនៅពេលស្មៅមានអាយុ៥០ ទៅ ៦០ថ្ងៃ
- ប្រមូលផលលើកទី២ បន្ទាប់ពីលើកទី១ ចំនួន១ខែ
- ត្រូវកាត់ស្មៅដំរីកម្ពស់ពីដីប្រវែង ៥ ទៅ ១០ ស.ម និងបន្តកាត់លើកក្រោយដោយរំកិលឡើងលើ ៣ស.ម ជាបន្តបន្ទាប់។

ការផ្តល់ឱ្យសត្វស៊ី

មិនគួរផ្តល់ចំណី ស្មៅដំរីឱ្យគោស៊ីតែមួយមុខនោះទេ ត្រូវលាយជាមួយចំណីផ្សេងៗទៀតដូចជាចំបើងឬស្មៅប្រភេទផ្សេងៗទៀត។

៣.៤. ការថែទាំ

មុនពេលដាំត្រូវភ្ជួររាស់ហាលដីឱ្យបាន ២ ទៅ ៣ដងដើម្បីសម្លាប់ស្មៅចង្រៃ។ ត្រូវតាមដានការលូតលាស់របស់ស្មៅ ហើយបោចស្មៅចង្រៃ និងស្រោចទឹកនៅពេលដីស្ងួត។

ករណីដាំគ្រាប់ត្រូវសំអាតស្មៅធម្មជាតិឱ្យបានញឹកញាប់ ព្រោះស្មៅនេះអាចលូតសង្កត់លើស្មៅដាំដែលទើបចាប់ផ្តើមលូតលាស់ដំបូង។

៣.៥. ការប្រមូលផល

ស្មៅចំណីសត្វ អាចកាត់លើកដំបូងក្រោយពីដាំ ៣០ ទៅ ៤៥ ថ្ងៃ និងប្រមូលផលជាបន្តបន្ទាប់រៀងរាល់ ១៥ ថ្ងៃម្តង។ ប៉ុន្តែនៅរដូវប្រាំងត្រូវពន្យាការច្រូតកាត់យូរជាងនេះ ឬមិនច្រូតកាត់រហូតដល់មានទឹកស្រោចស្រព។

គេអាចច្រូតបានពេញមួយឆ្នាំ ដោយនៅរដូវគ្មានភ្លៀងត្រូវស្រោចទឹកស្មៅ ២ ទៅ ៣ដងក្នុង ១ខែ។

៤. ពពួកស្មៅ និងអត្ថប្រយោជន៍ :

៤.១. មុលឡាតូ (Mulato) :

ជាប្រភេទស្មៅកូនកាត់ ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង មិនអាចផលិតគ្រាប់បានទេ ។ ជាស្មៅដែលមានលក្ខណៈធន់ទ្រាំបំផុតនៅរដូវក្តៅ សមស្របនឹងការកាត់ឱ្យជាចំណីសត្វ ។ វាមានគុណភាពល្អជាងពពួកស្មៅដទៃទៀត ។

ការដាំដុះគឺការបំបែកដើមដាំនៅរដូវវស្សាវាត្រូវការប្រភេទដីដែលមានជីវជាតិសមល្មម ។

ពពួកស្មៅ Mulato

៤.២. ម៉ារាន់ឌូ (Marandu) :

ជាប្រភេទស្មៅផ្តល់ជាចំណីសត្វពេញវ័យ ។ ជាស្មៅដែលដុះលូតលាស់ល្អ នៅលើដីដែលមានជីជាតិ ពិសេសលើប្រភេទដីក្រហម វាលូតលាស់ល្អ បំផុត ។ ប៉ុន្តែបើដាំនៅលើដីឥដ្ឋខ្មៅ វាដុះលូតលាស់ល្អបង្គួរ ។ ស្មៅនេះ មានលក្ខណៈធន់ទ្រាំទៅនឹងរដូវប្រាំង ប្រហាក់ប្រហែលនឹងមុលឡាតូដែរ ។

គេអាចដាំវាដោយគ្រាប់ និងដោយបំបែកដើមដាំនៅរដូវវស្សា ។

ពពួកស្មៅ ម៉ារ៉ាន់ឌូ (Marandu)

៤.៣. ហ្គាមបា (Gamba) :

ជាប្រភេទស្មៅដែលសត្វចូលចិត្តស៊ីជាងប្រភេទស្មៅដទៃទៀត ។ អាចផ្តល់ជា

ពពួកស្មៅ ហ្គាមបា (Gamba)

ចំណីសត្វគ្រប់វ័យ ។ ជាស្មៅដែលដុះលូតលាស់នៅលើគ្រប់ប្រភេទដី វាអាចធន់ទ្រាំទៅនឹងភាពរាំងស្ងួតរយៈពេលវែង និង អាកាសធាតុក្តៅ។ គេអាចដាំវាដោយគ្រាប់ ឬដាំដោយរំលែកដើមនៅរដូវវស្សាក៏បាន ។

៤.៤. ប៉ាស្ប៉ាលូម (Paspalum) :

ជាប្រភេទស្មៅដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួលដាំមានការដុះលូតលាស់លឿននៅរដូវវស្សា ។ ភាគច្រើនវាដុះលូតលាស់នៅលើដីខ្សត់ជីជាតិ និង ដីអាស៊ីត ។

ការដាំដុះគឺការដាំដោយគ្រាប់ ឬការបំបែកដើមដាំ ។

ពពួកស្មៅ ប៉ាស្ប៉ាលូម (Paspalum)

៤.៥. ហ្គីនេ (Guinea) :

ជាប្រភេទស្មៅសម្រាប់សត្វពាហនៈ ដែលមានគុណភាពល្អ ។ មានភាពងាយ

ពពួកស្មៅ ហ្គីនេ (Guinea)

ស្រួលក្នុងការកាត់ និងដឹកជញ្ជូន។ អាចដាំនៅលើដីដែលមានជីជាតិខ្ពស់ និងមធ្យម។ មានការដុះលូតលាស់លឿនជាងប្រភេទស្មៅផ្សេងទៀតនៅរដូវវស្សា។ ការដាំដុះគឺការដាំដោយគ្រាប់ ឬការបំបែកដើមដាំ ។

៤.៦. ស្មៅដំរី (Elephant grass) :

ជាប្រភេទស្មៅសម្រាប់សត្វទំពារអៀង ពិសេស សម្រាប់គោ ក្របី ។ ពេលដើមវានៅខ្ចី គេអាចផ្តល់ជាចំណីបន្ថែមដល់មាន់ និងជ្រូកផងដែរ ។ ជាចំណីដែលមានអាហារូបត្ថម្ភខ្ពស់សម្រាប់សត្វ។ ស្មៅនេះអាចដុះបានស្ទើរនៅលើគ្រប់ប្រភេទដី។ ការដាំដុះ គឺការដាំដោយគ្រាប់ ឬការកាត់ជាកំណាត់ដើម ។

ពពួកស្មៅ ស្មៅដំរី (Elephant grass)

៥. ពពួកលេហ្គីម និងអត្ថប្រយោជន៍ :

៥.១. ស្ទាយឡូ ១៨៤ (Stylo 184) :

ដំណាំប្រភេទនេះសម្រាប់ផ្តល់ឱ្យសត្វទំពារអៀងទូទៅ និងជាចំណីសំខាន់សម្រាប់ជ្រូក បក្សី និងត្រីផងដែរ ។ គេអាចដាំវាបានស្ទើរនៅលើគ្រប់ប្រភេទដី។ វាជាចំណីដែលផ្តល់ជាតិប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ ។ គេអាចផ្តល់ឱ្យសត្វស៊ីទាំងនៅស្រស់ ឬក៏ហាលធ្វើជាម្សៅ។

ស្តាយឡូ ១៨៤ (Stylo 184)

ការផ្តល់ស្មៅចំណីសត្វឱ្យគោស៊ី

៦. ប្រភេទដំណាំផ្សេងៗទៀត និងអត្ថប្រយោជន៍ :

៦.១. កន្ធំថេត (Leucaena) :

វាស្ថិតនៅក្នុងគ្រួសារតែមួយ គ្រាន់តែមានពូជខុសៗគ្នា។ ស្លឹកកន្ធំថេតជាប្រភពប្រូតេអ៊ីន ដ៏ប្រសើរបំផុតសម្រាប់គោ។ គេអាចឱ្យគោស៊ីដោយផ្ទាល់ ឬកាត់ឱ្យស៊ីទាំងស្រស់ ឬស្ងួត ។

ជាប្រភេទឈើដែលដុះល្អ ហើយអាចធន់ទ្រាំទៅនឹងការលែងឱ្យសត្វស៊ីដែរ។ វាអាចដុះលូតលាស់ឡើងវិញបន្ទាប់ពីការកាត់ និងសត្វស៊ីរួច ។

៦.២. ដំឡូងមី

ស្លឹកដំឡូងមីផ្តល់នូវប្រូតេអ៊ីន សារធាតុរ៉ែ និងថាមពល ព្រមទាំងជួយកាត់បន្ថយពពួកប៉ារ៉ាស៊ីតខាងក្នុង ។

គេអាចកែច្នៃមើម និងស្លឹកដំឡូងមីសម្រាប់ធ្វើជាចំណីគោបានយ៉ាងល្អ ។ សារជាតិដែលមាននៅក្នុងដំឡូងមី អាចជួយឱ្យសត្វមានការលូតលាស់ល្អ រឹងមាំនិងមានសមត្ថភាពបន្តពូជល្អ ។

៦.៣. ដើមពោត

ដើមពោត ជាចំណីផ្តល់ជាតិសរសៃសំខាន់សម្រាប់គោ ជាពិសេសជាចំណីផ្សំ

សម្រាប់កូនគោ និងមេគោដែលមិនផលិតទឹកដោះ ។

៦.៤. សណ្ដែកប្រេង

ជាប្រភេទបន្លែ វាចាប់ផ្ដើមចេញផ្កានៅអាយុ ៣-៤ខែ ហើយអាចប្រមូលផលផ្លែនៅអាយុ ៥ខែ ។ ស្លឹក និងដើមសណ្ដែកមានជាតិប្រូតេអ៊ីនពី ១៦-២០% និងអាចផ្ដល់ជាចំណីគោបាន ។

III. បច្ចេកទេសកែច្នៃចំណីសត្វ

១. ការធ្វើផ្អកស្មៅជាចំណីបំប៉នគោ ក្របី

(Silage Making for Ruminant Feed):

១.១. តើផ្អកស្មៅ (Silage) ជាអ្វី?

ផ្អកស្មៅគឺជាស្មៅ ឬរុក្ខជាតិនៅស្រស់ដែលកាត់ជាកំណាត់ល្អិតៗ ហើយរក្សាទុកកន្លែងគ្មានខ្យល់ ដោយដាក់ក្នុងធុងបិទជិត ឬថង់ប្លាស្ទីកបិទជិត។

១.២. ផលប្រយោជន៍ផ្អកស្មៅ

- មានសារធាតុបំប៉ន និងជួយឱ្យគោក្របីលូតលាស់លឿន
- អាចរក្សាទុកបានយូរ ជាពិសេសទុកប្រើប្រាស់នៅរដូវខ្វះចំណី ។

១.៣. ការផលិតទឹកមេផ្អកស្មៅ

កសិករអាចផលិតបរិមាណទឹកមេផ្អកស្មៅដោយខ្លួនឯងអាស្រ័យលើតម្រូវការជាក់ស្ដែងផលិតផ្អកស្មៅជាចំណីគោ ឬក្របី។ ទឹកមេផ្អកស្មៅនេះអាចរក្សាទុកបានត្រឹមតែ ១អាទិត្យប៉ុណ្ណោះ។

សមាសធាតុផលិតទឹកមេផ្អកស្មៅ

- ស្មៅស្រស់ ទម្ងន់ ០,៥គីឡូក្រាម (កន្លះគីឡូ)
- ស្ករ ទម្ងន់ ២ក្រាម (០,២ខាំ)
- ទឹកសុទ្ធ ចំណុះ ០,៥លីត្រ (កន្លះលីត្រ)
- ដបទឹក មានចំណុះ ១លីត្រ

◉ ប្រដាប់វាស់កំហាប់ ប៉េហាស់ (Ph)

របៀបធ្វើទឹកមេផ្អកស្មៅ

បុកស្មៅស្រស់ចំនួន ០,៥គីឡូក្រាមឱ្យម៉ត់រួចពូតយកទឹកស្មៅ និងច្រោះឱ្យបានស្អាត (ថ្លាល្អ) ជាមួយតម្រងក្រណាត់ស្អាតដែលមិនមានជាប់សារធាតុផ្សេងៗ (ឧទាហរណ៍៖ ជាតិប្រៃ សាប៊ូ.....)។

ស្ករត្នោត ឬស្ករស

របៀបធ្វើ

យកទឹកស្មៅដែលច្រោះបានទៅលាយជាមួយស្ករ ០,២ខាំ និងទឹកចំណុះ០,៥លីត្រ បន្ទាប់មកច្រកចូលទៅក្នុងដបកែវស្អាត រួចបិទដបឱ្យជិតមិនឱ្យមានខ្យល់ចេញចូល។

ការរក្សាទុក និងត្រួតពិនិត្យពីគុណភាពទឹកមេផ្អកស្មៅ

ទឹកមេផ្អកស្មៅ ត្រូវរក្សាទុកកន្លែងត្រជាក់ល្មម (មិនក្តៅ មិនត្រជាក់) ក្នុងរយៈពេល ៣ថ្ងៃ បន្ទាប់មកត្រូវយក ដបមកពិនិត្យមើលគុណភាព និងវាស់កំហាប់របស់ទឹក

មេផ្អកស្មៅ ។ កំហាប់ល្អស្ថិតក្នុងចន្លោះពី ៣ ទៅ ៤,៥ ។

មេផ្អកស្មៅ

របៀបលាយមេផ្អកស្មៅសម្រាប់ធ្វើផ្អកស្មៅ

យើងមិនអាច យកទឹកមេផ្អកស្មៅមកប្រើដោយផ្ទាល់ទេ ទឹកមេផ្អកស្មៅ១ដប (បរិមាណលាយខាងលើ) ត្រូវយកទៅលាយទឹកបន្ថែមចំណុះ ១០លីត្រ ជាមុនសិនទើបអាចលាយធ្វើជាផ្អកស្មៅបាន។

ដំណើរការនៃការធ្វើផ្អកស្មៅ

- ច្រូតស្មៅស្រស់រួចដាក់ហាលឱ្យស្រពាប់
- ហាន់ ឬកាប់ចិញ្ច្រាំឱ្យល្អិតតូចៗ
- ប្រោះ ឬបាញ់ទឹកមេផ្អកស្មៅដែលលាយទឹករួចឱ្យសព្វល្អ ក្នុងបរិមាណ ០,៥ លីត្រ ក្នុងស្មៅ ២០ គីឡូក្រាម
- ច្រកស្មៅចូលក្នុងថង់ប្លាស្ទីក ឬធុងមានថង់ប្លាស្ទីកខាងក្នុង បន្តិចម្តងៗ ដោយជាន់បង្ហាប់ឱ្យណែន
- ចងមាត់ថង់ប្លាស្ទីកដោយមិនឱ្យមានខ្យល់ខាងក្នុង។ បើអាច បឺតខ្យល់ចេញពីថង់ រួចចងកុំឱ្យខ្យល់ចូល
- រក្សាទុកយ៉ាងតិចចំនួន ៣អាទិត្យ ទើបអាចយកទៅផ្តល់ឱ្យគោក្របីស៊ី។

ច្រូតស្មៅរួចហាលឱ្យស្រពាប់បន្តិច

ការកាត់ចិញ្ច្រាំស្មៅជាកំណាត់ខ្លីៗ

ការហាលសម្ងួតកំណាត់ស្មៅឱ្យស្រពាប់

រៀបចំថង់ប្លាស្ទិកសម្រាប់ដាន់បង្ហាប់ផ្ទុកស្មៅ

ការបង្ហាប់ស្មៅក្នុងថង់ប្លាស្ទិក

ការចងថង់ប្លាស្ទិកឱ្យតឹងកុំឱ្យមានខ្យល់ខាងក្នុង

ការប្រោះទឹកមេផ្ទុកស្មៅ និងស្មៅពេលដាន់បង្ហាប់

ការរក្សាទុកផ្ទុកស្មៅ

សម្គាល់៖

ផ្កកស្មៅដែលល្អមានពណ៌លឿងចាស់ និងមានក្លិនឈ្ងុល។ ប្រសិនបើផ្កកស្មៅមានពណ៌ក្រម៉ៅ ប្រផេះ ឬដុះផ្សិត មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យគោក្របីស៊ីទេ ។

១.៤. ការផ្តល់ឱ្យគោ ឬក្របីស៊ី

កសិករអាចផ្តល់ចំណីផ្កកស្មៅឱ្យគោក្របីស៊ីជារៀងរាល់ថ្ងៃទៅតាមបរិមាណដែលមាន។ គោក្របី ១ក្បាលអាចស៊ីផ្កកស្មៅចំនួន ១គីឡូក្រាម ក្នុង ១ថ្ងៃ ដោយលាយជាមួយចំណីផ្សេងៗទៀត ដូចជា ចំបើង ស្មៅ ជាដើម។

គួរផ្តល់ផ្កកស្មៅដល់សត្វមេកំពុងបំបៅកូន ភ្ជួររាស់អូសទាញ និងបំប៉នសាច់លក់ជាដើម។

២. ការធ្វើចំបើងផ្អាប់ជាចំណីគោ

ស្មៅសម្រាប់គោក្របីស្ទើរគ្រប់កន្លែង មានការខ្វះខាតពិសេសនៅរដូវប្រាំង ដូច្នេះកសិករត្រូវកែច្នៃចំណីដែលមាន ឱ្យមានរសជាតិ និងមានសារជាតិបំប៉នគ្រប់គ្រាន់ ។ ការផ្តល់ចំបើងធម្មតា តែមួយមុខមិនអាចជួយឱ្យគោក្របីទទួលបានសារជាតិគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់លូតលាស់ឡើយ ព្រោះវាគ្រាន់តែជួយឱ្យបានត្រឹមបំពេញក្រពះ និងបំបាត់ឃ្លានតែប៉ុណ្ណោះ ។

២.១. គុណប្រយោជន៍ចំបើងផ្អាប់

តាមរយៈការពិសោធន៍បង្ហាញថា៖

ក.ចំបើងស្ងួតធម្មតាមានប្រូតេអ៊ីន ១% ទៅ ៤% ចំណែកចំបើងផ្អាប់មាន៨% ទៅ ១០% និងបន្ថែមអាម៉ូញ៉ាក់នីត្រូសែន ក្នុងក្រពះគោទៅតាមតម្រូវការ។

ខ.បន្ថែមការរំលាយអាហារ (ចំបើងស្ងួត) បានរហូតដល់ ១០% ទៅ ១៥%

គ.គោស៊ីចំបើងច្រើនជាងមុន ៣០% ទៅ ៤០%

ឃ.គោមានកំលាំងខ្លាំងសម្រាប់អូសទាញបានល្អ

ង.ផ្តល់ចំបើងផ្អាប់ជាមួយចំណីគ្រាប់ ធ្វើឱ្យគោមានការធំធាត់លឿន។

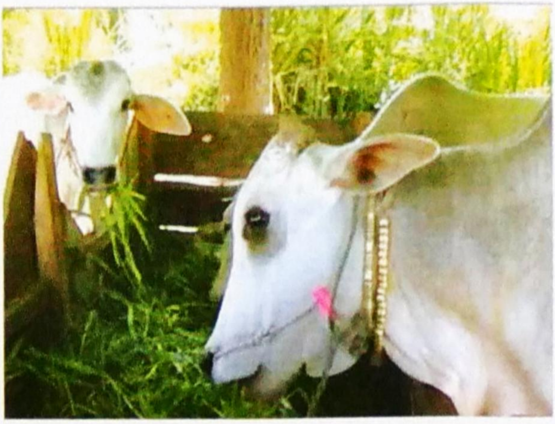

២.២. បច្ចេកទេសនៃការកែច្នៃចំបើងផ្អាប់ជាចំណីបំប៉នគោក្របី

ក.ឧបករណ៍ និងសម្ភារសម្រាប់កែច្នៃធ្វើចំបើងផ្អាប់

- ចំបើង ១០០ គ.ក្រ
- ទឹក ១០០ លីត្រ
- ធុងទឹកមានចំពួយផ្កាឈូក
- ជញ្ជីង
- ក្រណាត់តង់ ឬក្រណាត់កៅស៊ូ ឬអាង
- ជីអ៊ុយរ៉េ ២ គ.ក្រ
- កំបោរស (កំបោរថ្ម) ២ គ.ក្រ និង ខ្សែសម្រាប់ចងចំបើង។

ខ. វិធីធ្វើចំបើងផ្អាប់

- លាយជីអ៊ុយរ៉េ ២គ.ក្រ និងកំបោរថ្ម ២គ.ក្រ ជាមួយទឹក ១០០លីត្រ រួចកូរឱ្យសព្វ
- រៀបចំបើងជាស្រទាប់ក្នុងអាង ឬថង់ បន្ទាប់មកស្រោចទឹកជីអ៊ុយរ៉េពីលើ ត្រូវធ្វើដូចគ្នារហូតដល់អស់ចំបើង ១០០គ.ក្រ
- ចងមាត់ថង់ ឬគ្របមាត់អាងឱ្យជិត ដោយមិនឱ្យទឹកភ្លៀងហូរចូល
- ផ្អាប់ទុករយៈពេល ១០ថ្ងៃទើបយកមកឱ្យគោ ក្របីស៊ី។ ត្រូវយកឱ្យស៊ីតាមស្រទាប់ចំបើងហើយពេលយកចេញរួចត្រូវគ្របវិញឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

ការរៀប និងជាន់បង្ហាប់ចំបើង

ស្រោចទឹកជីអ៊ុយរ៉េលើចំបើង
តាមស្រទាប់នីមួយៗ

គ្របកៅស៊ូលើរានចំបើងដើម្បី
ផ្អាប់ចំបើង

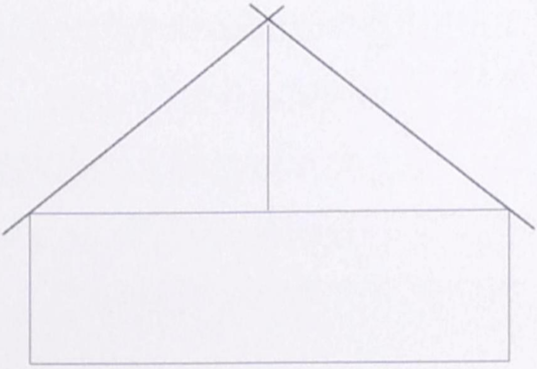

ផ្អាប់ចំបើងច្រើនដោយធ្វើដំបូល
ពីលើ

សម្គាល់៖

ប្រសិនបើកចំហរ ធ្វើឱ្យចំបើងហើរក្លិន មិនអាចធ្វើឱ្យចំបើងផ្អាប់ទន់ល្អ ព្រមទាំងរក្សាមិនបានយូរ។

គ. ចំបើងផ្អាប់ដែលមានលក្ខណៈល្អ

- មានពណ៌ក្រហមចាស់ បើប្រៀបធៀបជាមួយចំបើងធម្មតា
- មានក្លិនក្រអូបឈ្ងុល
- មានសំណើមប្រមាណ ៤០% ទៅ ៥០%
- មានលក្ខណៈទន់គួរឱ្យចង់ស៊ី
- មិនមានដុះផ្សិត (ប្រសិនបើមានដុះផ្សិត ត្រូវយកទៅហាលថ្ងៃ)

ឃ. ការផ្តល់ឱ្យសត្វស៊ី

កសិករអាចធ្វើចំបើងផ្អាប់បន្តបន្ទាប់គ្នា ដើម្បីឱ្យស៊ីបានយូរ ។ បើមានផ្សិតច្រើនត្រូវយកចំបើងហាលថ្ងៃឱ្យស្ងួតមុននឹងឱ្យសត្វស៊ី ។ ចំបើងផ្អាប់នៅសល់ពីសត្វស៊ីត្រូវយកទៅលាយជាមួយនឹងចំបើងថ្មី ព្រោះវាចំណេញពេលវេលា និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

- ត្រូវទុកឱ្យវាអស់ក្លិនអាម៉ូញាក់សិនទើបផ្តល់ឱ្យសត្វ
- ត្រូវដាក់ចំបើងផ្អាប់បង្ហាត់ឱ្យគោស៊ីបន្តិចម្តងៗ ហើយវា នឹងស៊ីច្រើនឡើងៗ ក្នុងរយៈពេល ៣ ទៅ ៤ ថ្ងៃ យើងអាចឱ្យគោស៊ីឱ្យឆ្អែតជារៀងរាល់ថ្ងៃដោយលាយជាមួយចំបើងធម្មតា
- ផ្តល់ចំបើងផ្អាប់ឱ្យគោស៊ីពេលយប់ច្រើនជាងពេលថ្ងៃ
- ត្រូវដាក់ទឹកឱ្យគោផឹករហូត ក្នុងពេលដាក់ចំបើងផ្អាប់ឱ្យគោស៊ី។

ការដាក់ចំបើងផ្អាប់ឱ្យគោស៊ី

៣. ការកែច្នៃស្លឹកដំឡូងមី

៣.១. ការហាលឱ្យស្ងួត

ការផ្តល់ស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតជាចំណីគោ ជួយកាត់បន្ថយការចំណាយដើមទុន និងពេលវេលាក្នុងការចិញ្ចឹមគោ ជាពិសេសកសិករអាចប្រើប្រាស់មើមជាចំណីអាហារផ្ទាល់ខ្លួន និងជាចំណីសត្វដ៏ល្អ ។ ការប្រើប្រាស់ស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតជាចំណីគោ ជួយធ្វើឱ្យចំណីមានគុណភាពល្អ និងមានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ ។

ផលប្រយោជន៍ស្លឹកដំឡូងមី

- ផ្តល់ប្រូតេអ៊ីន សារធាតុរ៉ែ និងថាមពល
- កាត់បន្ថយពពួកប៉ារ៉ាស៊ីតខាងក្នុង
- ជាចំណីបន្ថែមជំនួយដល់ការរំលាយអាហាររបស់សត្វទំពារអៀង។

ការប្រមូលផលស្លឹកដំឡូងមី

ក. ពេលវេលាប្រមូលផលស្លឹកដំឡូងមី

ការប្រមូលផលស្លឹកដំឡូងមី សម្រាប់ធ្វើជាស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតក្រោយពេលដាំបាន ៤ខែ និងបន្ទាប់មកទៀតអាចប្រមូលផលបាន ២ខែម្តង រហូតដល់ប្រមូលផលមើម ។

ខ. របៀបប្រមូលផលស្លឹកដំឡូងមី

ពេលប្រមូលផលលើកទី១ ត្រូវកាត់ដើមកម្ពស់ពីដីប្រមាណ ៣ ទៅ ៦តឹក ហើយជាបន្តបន្ទាប់ត្រូវកាត់ដើមដំឡូងមីរំកិលឡើងលើពីកន្លែងកាត់មុន ៣សង្ទីម៉ែត្រ រាល់ពេលកាត់មួយលើកៗ។

របៀបកាត់ដើមដំឡូងមីធ្វើជាចំណីសត្វ

ការយកស្លឹក និងមើមដំឡូងមីមកហាលឱ្យស្ងួតដើម្បីធ្វើចំណីគោ

ក. របៀបចិញ្រ្ចាំចុង និងស្លឹកដំឡូងមី

មែកខាងចុង និងស្លឹកដំឡូងមីដែលកាច់បានត្រូវចិញ្រ្ចាំឱ្យល្អិតៗ ឬកំណាត់ខ្លីៗ។

ចំណាំៈ

កសិករមិនត្រូវទុកស្លឹកដំឡូងមី ឡើងពណ៌លឿង ដែលនាំឱ្យខូចគុណភាពនោះទេ។

ខ. របៀបហាលថ្ងៃ

ក្រោយពីចិញ្រ្ចាំរួច ត្រូវយកមកហាលលើកំរាលដោយពង្រាយស្តើងៗឱ្យបានស្ងួតល្អ ។ គួរហាលលើ កៅស៊ូតង់ ឬសង្កសី ឬកំរាលផ្សេងដែលឆាប់ស្ងួត ។

ការរក្សាទុកស្លឹកដំឡូងមីស្ងួត

រូបភាពចញ្រ្ចាំស្លឹកដំឡូងមី

ចិញ្រ្ចាំស្លឹកដំឡូងមីល្អិតៗ រួចហាលឱ្យស្ងួត

ស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតត្រូវច្រកបាវ ឬការ៉ុង រក្សាទុកឱ្យបានល្អ ។ បើស្លឹកដំឡូងមីស្ងួត មិនត្រូវទឹក ឬសើមទេ វាអាចទុកបានរហូតដល់ ៦ខែ ដោយមិនខូចគុណភាព។

ការផ្តល់ឱ្យគោស៊ី

កសិករអាចយកស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតចំនួន ២០ ទៅ ៣០គីឡូក្រាម លាយជាមួយចំបើងផ្អាប់ ចំនួន ១០០គីឡូក្រាម ឱ្យគោស៊ី ។

គោក្របី ១ក្បាលអាចស៊ីស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតចំនួន ២០០ ក្រាម ក្នុង ១ថ្ងៃ ។

ស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតច្រកបាវរក្សាទុកជាចំណីគោ

ការផ្អាប់

ការផ្អាប់ ជាវិធីសាស្ត្រមួយដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព និងងាយស្រួល ដើម្បីរក្សាស្លឹកដំឡូងមីឱ្យនៅមានគុណភាពល្អ សម្រាប់ធ្វើជាចំណីសត្វ ។

របៀបធ្វើ

បេះស្លឹក និងទងពីដើមដំឡូងរួចយកទៅហាល ថ្ងៃបន្តិច (ពី៣-៤ម៉ោង អាស្រ័យលើអាកាសធាតុ)។ ក្នុងស្លឹកដំឡូង១០គក្រ លាយជាមួយស្ករត្នោត ០.៥គក្រ និងទឹក ០.៥លីត្រ ។ ច្របល់ចូលគ្នាឱ្យសព្វ ច្រកចូលទៅក្នុងថង់ប្លាស្ទីក រួចច្របាច់យកខ្យល់

ការលាយស្ករត្នោតជាមួយទឹក

ការច្របល់ស្លឹកដំឡូងជាមួយទឹកស្ករ

ការច្រកល្បាយស្លឹកដំឡូងចូលក្នុងថង់

ការចងមាត់ថង់

ចេញឱ្យ អស់ពីក្នុងថង់ ។ បន្ទាប់មកចងមាត់ថង់ជាមួយពោះវៀនកៅស៊ូកង់ ដាក់ចូលក្នុងពាង ឬកប់ក្នុងដី ។

ការផ្តល់ឱ្យសត្វស៊ី

ក្រោយពេលផ្អាប់ពី ២៥-៣០ ថ្ងៃ អាចយកស្លឹកដំឡូងផ្អាប់ឱ្យសត្វស៊ីបាន ។ ក្នុងគោ មួយក្បាលអាចផ្តល់ពី ៣-៥គក្រ ក្នុងមួយថ្ងៃ ។

ស្លឹកដំឡូងផ្អាប់ អាចរក្សាទុកបានរយៈ ពេល ៦ខែ ។

ការផ្តល់ឱ្យគោស៊ី

៤. ការធ្វើចំណីផ្សំតាមផ្ទះកសិករ សម្រាប់ជាចំណីបំប៉នគោ

ចំណីផ្សំនេះមានសារជាតិខ្ពស់គ្រប់គ្រាន់ ដូចជា៖ ប្រូតេអ៊ីន វីតាមីន ថាមពល និងសារធាតុរ៉ែ ដែលធ្វើឱ្យគោក្របីលូតលាស់ធំធាត់លឿន ឆាប់រកឈ្មោល មានកំលាំងមាំមួន ។ កសិករអាចទិញគោស្គមៗ មកចិញ្ចឹមបំប៉នសម្រាប់លក់បន្ត ។

៤.១. ការធ្វើស្លឹក និងចំណិតមើមដំឡូងមីស្ងួត

ដូចគ្នានឹងការផលិតស្លឹកដំឡូងមីស្ងួតដែរ គឺស្លឹកនិងចុងដំឡូងមីត្រូវចិញ្ច្រាំឱ្យល្អិត រួចហាលឱ្យស្ងួត ។

ចំណែកមើមដំឡូងត្រូវចិតស្តើងៗរួចហាលឱ្យស្ងួតល្អ ។ ស្លឹក និងមើមដំឡូងស្ងួតប្រេកទុកក្នុងបាវ ដើម្បីទុកលាយជាមួយចំណីផ្សំផ្សេងៗទៀតសម្រាប់បំប៉នគោ ។

៤.២. រូបមន្តលាយចំណី

- ចំណិតមើមដំឡូងមីស្ងួត ៧ គីឡូក្រាម
- ស្លឹកដំឡូងមីស្ងួត ៣ គីឡូក្រាម
- កន្ទក់ ១២ គីឡូក្រាម
- ជីអ៊ុយរ៉េ ៣០០ ក្រាម (៣ខាំ)
- អំបិល ២៥០ ក្រាម (២,៥ ខាំ)
- ស្ករ ២៥០ ក្រាម (២,៥ ខាំ)
- ទឹក ២៥០ ក្រាម (២,៥ ខាំ)

ការហាលស្លឹកដំឡូងមី

ការហាលចំណិតមើមដំឡូងមី

ការច្របល់ចំណីផ្សំចូលគ្នា

ចំណាំៈ

ចំពោះស្ករ និងទឹក ត្រូវកូរលាយគ្នាឱ្យសព្វជាមុន រួចប្រោះ ឬរលាស់លើចំណីផ្សំ ហើយកូរច្របល់ឱ្យសព្វ។

៤.៣. របៀបផ្តល់ចំណី

◉ មេផើម និងមេកំពុងបំបៅដោះកូនៈ ឱ្យស៊ី ៣០០ ក្រាម (៣ខាំ) ក្នុង១ក្បាល ក្នុង១ថ្ងៃ

◉ គោអូសទាញ (ទឹម)និងគោបំប៉នយកសាច់ៈ ៥០០ក្រាម (៥ខាំ) ទៅ ១ គីឡូក្រាម ក្នុង ១ក្បាល ក្នុង១ថ្ងៃ៕

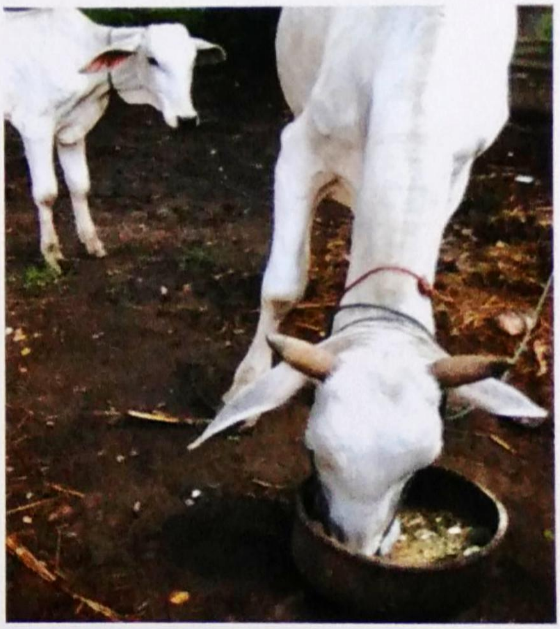

ការច្របល់ចំណីផ្សំចូលគ្នាដើម្បីដាក់ឱ្យគោស៊ី

ឯកសារយោង៖

- បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមគោ និងបំប៉នគោជាលក្ខណៈគ្រួសារ នាយដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤ “គម្រោង ACIAR លេខ AH/2010/046 ស្តីពីការអភិវឌ្ឍទីផ្សារក្នុងស្រុក-អន្តរជាតិ សម្រាប់សត្វគោ និងសាច់គោ ដែលមានតម្លៃខ្ពស់នៅតំបន់ភាគអាគ្នេយ៍ នៃប្រទេសកម្ពុជា”។

ក្រុមការងារចងក្រង កូនសៀវភៅបច្ចេកទេសកសិកម្ម ស្តីពីការចិញ្ចឹមគោជាលក្ខណៈគ្រួសារ សូមការអធ្យាស្រ័យពីប្រិយមិត្តអ្នកអានផងដែរ បើសិនជាការបោះពុម្ពផ្សាយកូនសៀវភៅបច្ចេកទេសកសិកម្ម ជាលើកទី១នេះ នៅមានការខ្វះចន្លោះ ផ្នែកបច្ចេកទេស រូបភាព និងអក្ខរាវិរុទ្ធ រាល់ការខ្វះខាតទាំងនេះ ក្រុមការងារយើងខ្ញុំ សង្ឃឹមថា នឹងទទួលបាននូវការជួយកែលម្អ បំពេញបន្ថែមពីសំណាក់ប្រិយមិត្តអ្នកអានគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន រាល់ការកែលម្អទាំងអស់នោះ ក្រុមការងារយើងខ្ញុំ នឹងយកទៅចងក្រងសម្រាប់ការបោះពុម្ពផ្សាយជាលើកទី២បន្តទៀត ៕ សូមអរគុណ!

អាសយដ្ឋាន : ផ្ទះលេខ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់
ខណ្ឌចម្ការមន រាជធានីភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទលេខ : ០១៧ ៩០៩ ៣៤៥/០១៦ ៨៥៣ ៣៧១

Facebook : នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម/Department of Agricultural Extension

គេហទំព័រ : http://www.khmeragri.info